شماره ۱۵۱ ایکنجی دوره

۱ شنبه ۲۶ اسفند ۱۳۲۴

آذربایجان

مسئول مدیر :
احمد موسوی

ادارەنین محلی ستارخان خیابانی

قیمتی ۱ ریال

آبونه	ایلیك	۲۵۰	ریال
۶	آیده	۱۲۰	«
۳	«	۶۰	«

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقەسینن ناشر افکاری‌در

دنیا وضعیتینی آیدینلاشدیران مهم بیر مصاحبه

محاربه آخره چاتار چاتماز اوزینه دموکراتلیق ماسقاسی کیمیش کهنه محافظه‌کارلار باشچیسی‌حساب اولونان مسترچرچیل اوز حقیقی سیماسینی گوسترمگه باشلادی . بو چرکین سیما رنجی اونین سئچکی زمانی سویلدیگی نطقنده آشکارا چیقدی. بوچیقیش ایله او اوزینین دموکراتلیق جبهه‌سیندن برفراری سرباز کیمی قاچدیغینی بروزه ویردی . انگلتره دموکراسی عنصرلری ایسه اونین او زمان قازاندیغی نفوذ و شهرته باخمیاراق محکم برسیله ایله باشیندان سرنگون ایتدیلر .

ایندی ایسه اوز نفوذ و اعتبارینی ایتیرمیش بو سیاسی سیما صحنه‌دن کنار ایدیلمیش آکتورلار کیمی آمریکا شهرلرینده نمایش ویرمگه باشلاییب هیتلرین بیوب قوسدیغی شوربانی‌بردها قزدیروب آمریکالیلارین بوغازینه توکمگه چالیشیر . بیز اونین وتیسمنستر کالجی سالونینده ایتدیگی چیقیش حقینده آرتیق بحث ایتمگه‌احتیاج گورمیریك چون دنیا دموکراسی نهضتینین حقیقی رهبری ژنرالیسموس استالینین پراودا روزنامه‌سی مخبری ایله ایتدیگی مصاحبه مسئله‌نی تمامیله آیدینلاشدیرمیش اونن حقیقی مقصدینی آچوب عمومه گوسترمیشدر . اونا گوره بیز داهینین ساده ولی درین معنالی بیاناتینی بورایه درج ایتمکله کفایتلنوب اوخوجیلریمیزه اونین دقتله مطالعه‌سینی توصیه ایدیریك .

آذربایجان

مصاحبه‌نین تفصیلی

بو گونلرده « پراودا » غزیته‌سینین مخبرلریندن بیری ژنرالیسموس ستالینه مراجعت ایده رك چرچیلین نطقی ایله علاقه دار اولان بیر سیرا مسئله‌لری ایضاح ایتمه‌سینی خواهش ایتمیشدر بو ایضاحات آشاغیدا مخبرین سواللارینا جواب شکلنده درج ایدیلیر .

سوال - جناب چرچیلین آمریقا بیرلشمیش شتاتلاریندا سویله دیگی سون نطقنی سیز نیجه قیمتلندیریرسینیز؟

جواب - من اونی، متفق دولتلر آراسندا نفاق تخمی سپمك و اونلارین امکداشلغنی چتینلشدیرمك مقصدیله ایدیلمش تهلکه لی بیر چیخیش کیمی قیمتلندیریرم.

سوال - بئله حساب ایتمك اولارمی که ، جناب چرچیلین نطقی صلح و امنیت ایشنه ضرر وورور ؟

جواب - شبهه‌سیز بئله حساب ایتمك اولار . ایشین ماهیتی اعتباریله جناب چرچیل ایندی محاربه باشلیجیلاری موقعنده دورور - و جناب چرچیل بو ایشده تك دگلدر. اونین تکجه انگلتره‌ده دگل، همچنین آمریقا بیرلشمش شتاتلاریندادا دوستلاری واردر.

قید ایتمك لازمدر که، جناب چرچیل و اونین دوستلاری بو بارەده حیرت ایدیله‌جك درجه‌ده هیتلری و اونین دوستلارینی خاطرلادیرلار. هیتلر نژاد نظریه‌سنی اعلان ایتمك و آنجاق آلمان دیلینده دانیشان آداملارین تام قیمتلی ملت اولدیغینی بیلدیرمکله محاربه‌نین گیشلندیریلمه‌سی ایشنه باشلادی . جناب چرچیل‌ده آنجاق انگلیس دیلینده دانیشان ملتلرین، بوتون دنیانین مقدراتنی حل ایتمه‌لی‌اولان تام قیمتلی ملتلر اولدیغنی ادعا ایدەرك، محاربەنی قیزیشدیرماق ایشنی نژاد نظریه‌سیله باشلاییر. آلمان نژاد نظریه‌سی هیتلری و اونین دوستلارینی بئله بیر نتیجه‌یه گتیریب چیخارتدی که، آلمانلار یگانه تام قیمتلی ملت کیمی دیگر ملتلر اوزه‌رینده حکمرانلیق ایتمه‌لیدرلر . انگلیس نژاد نظریه‌سی جناب چرچیلی واونین دوستلارینی بئله بیر نتیجه‌یه گتیریب چیخاریر که .انگلیس دیلینده‌دانیشان ملتلر یگانه تام قیمتلی ملتلر کیمی دنیانین قالان ملتلری اوزه‌رینده حکمرانلیق ایتمه لیدرلر، ایشین ماهیتی اعتباریله جناب چرچیل واونین انگلتره‌ده و آمریقا بیرلشمش شتاتلاریندا اولان دوستلاری . انگلیس دیلینده دانیشمایان ملتلره بیر نوع اولتیماتوم ویریرلر : بیزیم حکمرانلیغیمیزی کونوللی صورتده اعتراف ایدین و او زمان هر شئی ئوز قاعده‌سنده اولاجاقدر . . عکس تقدیرده محاربه لابدّدر.

لاکن ملتلر شدتلی محاربه‌نین بش ایلی عرضنده هیتلرلر حکمرانلیغنی چرچیللر حکمرانلغی ایله عوض ایتمك نامنه دگل، ئوز ئولکه‌لرینین آزادلغی و استقلالیتی نامنه قان توکمشلر . بونا گوره تماملیه محتملدر که ، انگلیس دیلینده دانشمایان و بونلا بئله دنیا اهالیسینین چوخ بویوك اکثریتنی تشکیل ایدەن ملتلر تازه کوله لیگه گیتمگه راضی اولمایاجاقلار.

جناب چرچیلین فاجعه‌سی بوندان عبارتدر که، او ، ان قارت بیر محافظه‌کار کیمی بوساده و آشکار حقیقتی باشا دوشمور. شبهه‌سیزدر که ، جناب چرچیلین گوتوردیگی استقامت، محاربه‌یه دوغری بیر استقامتدر، سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهنه محاربه‌یه چاغیرشدر. همچنین بودا آیدیندر که، جناب چرچیلین بئله بیر استقامتی انگلتره ایله سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی آراسندا موجود اولان اتفاق مقاوله‌سیله بیر یره‌سیغان شئی دگلدر. دوغریدر، جناب چرچیل اوخوجیلاری چاشدیرماق ایچون ئوته‌ری اولاراق بیلدیریر که، متقابل یاردیم وامکداشلق حقنده کی سووت - انگلیس مقاوله‌سینین مدتنی ۵۰ ایله قدر اوزاتماق تماملیه ممکن اولاردی. لاکن جناب چرچیلین بوجور بیاناتی اونین سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهنه محاربه گوستریشی ایله . اونین سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی علیهنه محاربه وعظیله نه جور اویوشدورماق اولار. آیدیندر که ، بو شیئلری هیچ جور اویوشدورماق ممکن دگلدر.

سووت اتفاقی علیهنه محاربه‌یه چاغیران جناب چرچیل اگر بونونلا بئله انگلیس – سووت مقاوله‌سی مدتنی ۵۰ ایله قدر اوزاتماغی ممکن حساب ایدیرسه . اوزمان بو او دیمکدر که، او ، بو مقاوله‌یه ، یالنیز ئوز ضد سووت‌فکرینی ئورت - باسدیر ایتمك وماسقالاماق ایچون لازم اولان بوش بیر کاغذ کیمی باخیر . بوناگوره سووت - انگلیس مقاوله‌سی مدتنی ۵۰ ایله قدر و داها چوخ اوزاتماق حقنده جناب چرچیلین انگلتره‌ده‌کی دوستلارینین ساخته بیاناتلارینا جدی یاناشماق اولماز . اگر طرفلردن بیری مقاوله‌نی پوزور و اونی بوش بیر کاغذا چه‌ویریرسه مقاوله‌نین مدتنی اوزاتماغین معناسی یوخدور .

سوال . جناب چرچیل ئوز نطقنده ، بیزیمله قونشی اولان اوروپا دولتلرینین دیموقراتیك قورولوشنا هجوم ایدیر و بو دولتلرله سووت اتفاقی آراسندا یارانمش مهربان قونشولق متقابل مناسبتلرینی تنقید ایدیر . سیز نطقین بو حصه‌سنی نه جور قیمتلندیریرسینیز ؟

جواب . جناب چرچیلن نطقنین بو حصه‌سی افترا عنصرلریله کوبودلیق وادبسیزلیك عنصرلری مخلوطندن عبارتدر.

جناب چرچیل ادعا ایدیر که ، وارشاوا ، برلین ، پراغا ، ویانا ، بوداپشت ، بلغراد ، بکرش ، صوفیا بوتون بومشهور شهرلر و اونلارین دائره سنده‌کی اهالی سووت تاثیری آلتینداادرلار و هاموسی بو و یا دیگر شکلده نه اینکه سووت نفوذینه ، عین زماندا آرتماقدا اولان مسقوا نظارتینه خیلی درجه‌ده تابع اولماقدادرلار »

جناب چرچیل بوتون بونلاری سووت اتفاقینن حدودی اولمایان « گنیشلنمه میللری » کیمی قیمتلندیریر .

جناب چرچیلین بورادا هم موسقوانی ، هم ده سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقیله قونشی اولان آدلاری گوسترلمیش دولتلره کوبود و نزاکتسیزجه سینه افترا دیدیگینی اثبات ایتمك ایچون خصوصی بیر چتینلك طلب اولونماز :

اولا ، دوزت دولتین نماینده‌لریندن عبارت متفق نظارت شورالاری اولان و بورادا سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقینن یالنیز رای لرین دورتده بیر حصه‌سینه مالك اولدیغی ویانا و برلینده سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقینن مستثنا نظارتی حقنده دانشماق تماملیه معناسیز بیر شئیدر . بعضی آداملار اولور که ، اونلار افترا دیمه‌مگی باجارمیرلار ، آنجاق هر حالدا هر شئین درجه‌سینی بیلمك لازمدر .

ایکینجی سی ، آشاغیدا کی وضعیتی اونوتماق اولماز آلمان لار سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقینا فنلاندیا ، لهستان ، رومانیا ، بلغارستان ، مجارستان تورپاقلاریندان گچه‌رك سوخولمیشدیلار . آلمانلار بو ئولکه‌لردن اوناگوره هجوم ایده بیلیرلرکه ، او زمان بو ئولکه لرده سووت اتفاقینا دشمن حکومتلر موجود ایدی . آلمان هجومی نتیجه‌سینده ، آلمانلا علیهه آپاریلان دوگوش لرده ، همچنین آلمان اشغالی سایه‌سینده و سووت آداملارینین آلمان لار طرفیندن قول کیمی سورولوب آپاریلماسی سایه‌سینده سووت اتفاقی همیشه‌لیك اولاراق ۷ ملیونا یاخین آدام ایتیردی . باشقا جور دیسه‌ك ؛ انگلتره ایله آمریقا بیرلشمش شتاتلارینین هر ایکیسینین بیرلیکده ایتیردیکلریندن سووت اتفاقی بیرنئچه دفعه آرتیق آدام ایتیردی . هیتلر ظلمیندن آوروپانین خلاصینی تامین ایتمیش اولان سووت خلقینن بو بویوك قربانلارینی ممکندر که ، بعضی یئرلرده اونوتماق میللری واردر . لاکن سووت اتفاقی بو قربانلاری اونودا بیلمز . سئوال اولونور ، سووت اتفاقی گله‌جك زمان ایچون ئوز تهلکه سیزلیگینی تامین ایتمك ایستیه‌رك ، بو ئولکه‌لرده سووت اتفاقینا یاخشی علاقه بسله‌ین حکومتلر اولماسینی تامین ایتمگه چالیشیرسا ، بوندا حیرت ایدیله‌جك نه وارکه؟ عقلی باشیندا اولان آدام سووت اتفاقینن بو صلح جهدلرینی دولتیمزین گنیشلنمه میللری آدلاندیرماز .

جناب چرچیل داها سونرا ادعا ایدیرکه ، « روسلارین حکمرانلغی آلتندا اولان لهستان حکومتی آلمانیایا قارشی بویوك و عدالتسیز قصدلره تحریك ایدیلیردی » .

بورادا هر سوز کوبود و تحقیر ایدیجی بیر افترادر معاصر دیموقراتیك لهستانا گورکملی آداملار رهبرلیك ایدیرلر . اونلار ایشده اثبات ایتدیلر که ، ئوز وطنلرینین

بقیه‌سی ۶نجی صحیفه‌ده

ف . ح

روزنامه اداره‌سینده

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– سلام علیکم، منیم بو مقاله‌م گرك صاباحکی شماره‌ده‌چاپ اولسون چوخدا یاخشی مقاله‌دی ؛ مرتجعلره بیرجه بیله‌سیز نه یازمیشام .

یاخشی ، یاخدیقدان صونرا چاپ اولونار .

اختیاروز وار آقا ! اولا یاخماق لازم دگل ، اگر لازمدرایسه‌خواهش ایدیرم لطفا ایندی یاخون!

– ایندی گورورسوز که ایشیمیز وار صونرا باخیب ویره‌ریك .

– هله‌بودفعه‌لیك بونا ایندی‌باخون من سیزه چوخ مقاله گتیره‌جگم ائله گتیره‌م بورادا باهم بیر آز صحبت ایده‌ریك و مقاله‌لرده باخاریق ، بیرده آخی گره‌ك بیزیم مقاله‌لریمیزی چاپ ایده سیز .

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– آقا ! بورایا شعر گوندرمیشدیم نه ایچون ایندییه کیمی یازمیبسوز اگر یاز میاجاقسوز منیم شعرلریمی ویرون ئوزیمه ... نجه دالی قایتماز؟ خیر گره‌ك ویره‌سوز.. اولماسا گره‌ك بو گونکی نمره‌ده درج اولسون ... آنجاق خواهش ایدیرم که ....

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– عرض اولسون خدمتیزه من ۴ مقاله گوندرمیشم هیچ بیرینی یازمیبسوز ، ائله ئوز مقاله‌لریزی یازیرسوز بیزیم کینه گلنده بیلمیرم نه‌اولور؟

– روزنامه ده اعلام ایتدیگمیزه گوره روزنامه‌اداره‌سی وارد اولان مقاله‌لرین درج ایدیب ایتمه سینده مختاردر .

– هله بو دفعه‌لیك یازون ، بویورون بو مقاله‌می‌ده اوخویون گوره‌ك نه جوردی ، بو شعرلرده لطفاً بیر باخون ، اما صاباح گره‌ك چخسین‌ها ! ....

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– مطبعه‌دن مقاله ایسته‌یرلر ، آرا صحیفه‌لر تمامیله بوشدور . مقاله ویرون .

– گیت بیرساعتدن‌صونرا گل ...

تاق ... تاق ...

– بویورون !..

– آقا من بیر یاخشی سرود دوزه‌تمیشم ، بونی اوخویوم قولاخ آسون ، آهنگی‌ده باخ بوجوردر :

دارا دادارادان دارا دان..

– اوخوماق لازم ده‌گیل.

– مقصود که بونی روزنامه‌ده درج ایلیون و آدیمی‌دا یازون ، بو مقاله نی ده هله اوخویون گوره‌ك نه جوردر ؟

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– آقا منیم بو تشکریمی روز نامه ده درج ایلیون . بیر ده من بیر یاخشی مقاله یازمیشام ، متاسفانه قالیب ایوده ، بو گئچمیش کهنه ایشلره راجعدر ، چوخدا یاخشی مقاله دی . اونو نه وقت بویورور سوز گتیریم خدمتیزه ، باهم اوخویاق .

اگر بویور سوز ائله من سیزه هر گون مقاله یازارام ویره‌رم ، آنجاق ئوز روزنامه‌میزدی دای، گره‌ك کمك ایده‌ك .

تاق ... تاق ...

– بویورون .

– سلام علیکم ، خوب وجود مبارکوز لاپ سلامتدی دا ؟ بس بیزه زادا نیه گلمیرسوز ؟ بابا تشریف گتیرون گیده‌ك دولاناق ، بیر آز صحبت ایده‌ك .

دیمك لریندن یولی دا قار باغلاییب گل – گیلت یوخدی ، الحمد لله کیفوووز لاپ یاخشی دی ؟ او گونلری ده گلدیم تشریف گتیرمه میشدوز، خدمتیزده داها نه خبروار؟

تاق ... تاق ...

– بویورون

– مطبعه ده باخ بیر مقاله ده یوخدر ، آرا صحیفه‌لردن ۸ ستون بوشدر – ایشیك صحیفه لرده ائله قالیر ...

– یاریم ساعته قدر سیزه مقاله ویرریك ..

زرنك . زرنك . زنك ...

– آلو! آقا کیمدی ، بلی ! بلی !

آهان ! آقا ! سیزون او مقاله نیزی یازاجاغیق . حتما!. خواهش ایدیرم. نیه سیزون التفاتوزدان . بلی . چوخ یاخشی . باش اوسته . خدا حافظ.

تاق ... تاق ...

– آقا بس مقاله نه اولدی ؟ باش مقاله نی ویرون گوره‌ك ! مطبعه ده بیکار اوتوروبلار !

تاق ... تاق ...

– بویورون !

– بو کاغذلر پست توسطی ایله گلیب ، بو بیر قطعه شعر در ، قولاغ آسون اوخویوم . مراغه دن یازیبلار :

« آذربایجان روزنامه سینه »

« قوناق »

قوناق گلنده خییر بر کنده گلر
قوناق‌روزی‌سی ئوزیندن‌قاباق گلر
قوناق‌سه‌ون انسان‌وار اولار، دابی!
قوناقسیز انسانین هیچ اولماز یابی
داهایاز آچیلدی قوشلار گله‌جك
میکروبلاری قیریب تف‌ایده‌جك
نصف گره ارضی نوریله دولسون
قوشلار هر یئرلرده یووالارسالسین
باغلاری قوروسون اولموشوق‌مسرور
نغمه‌لر اوخوسون هپ اولاق‌مغرور
اوچ آیدر که‌دونوب گون بیزه‌طرف
سکیز آی ایشیق ویره‌جك مملکتیمزه
آمریکا طرفلری اولاجاق ظلمات
نصف کره‌ارض‌ده اولاجاق برباد
بوطرف قارانلیق اولاندا اوطرف ایشیق
اوطرف ایشیقدا بوطرف قارانلیق

سئوال :

بوندندرقارانلیقدان ایشیغی گوره‌لر؟
بوندندرایشیقدان قارانلیقی گورمزلر؟
« یوسفین » شعرلرینی تازه‌له دنیا !
آذربایجاندا، اونون گوزل آدینا!

اوندان صونرا بو شعری یازیبلار :

یاشاسین عالمده آذربایجانی
اوجالسین جهاندا آذربایجانی
محو اولسون تهراندا سیدضیانی
یاشاسون تبریزده فداکارلاری
آلاروق هرشری چاپار آتلاری
چخار خارجه‌ده رهبر آدلاری
سورویلار خائنلر کاسب‌قانلارین
آلاروق اولاردان انتقاملاری
محو اولاهر یرده خائن داملاری
محو ایداق بیزلره کج باخانلاری
کاسبلار شاد اولا ایشلر بوللانا
کاسبلار بوللانوب ویره یورقانا
قزلار آرخابن گئیده اوغلانا
بیه اوجور اولا ایشلر بوللانا
چکه‌روخ خائنی اوندا میدانا
سالاروخ اونلاری میتیل یورقانا
بیه اوجور اولا ایشلر بوللانا
ایمانیمیز وار بویوك قرآنا ..

دارانك ... دارانك...

ساعت ۱۲ !

– آقا مطبعه‌ده مقاله ایسته‌یرلر ...

دارانك ... دارانك...

ساعت ۸ گون‌اورتادان صونرا !..

– آقابس باش‌مقاله‌نه‌اولدی ؟ ...

– زرنق ... زرنق ...

– تافنه ایسته‌یرلر ...

نصراله اسحقی

دیسیپلین نه دیمکدر؟

قوشوندا مختصر غفلت بویوك خسارتاره باعث وکیچیك اشتباهلار جبران اولونماز زیانلارا سبب‌اولار . اودر که ، قوشون خدمتینین دقته و شجاعته آرتیق احتیاجی واردر . اونا گوره نظم و ترتیبی گوزله‌مك ، چتین ایشلری فوری حالدا وصحیح بیر صورتده انجام ویرمك ایچون هر دولت ئوز مملکتینین جاری قانونلاریندان سوای بیر مخصوص قانوندا قوشوندان ئوتری وضع ایده‌رکه، بو قانون دیسیپلین آدلانار .

دیسیپلین ده ایکی قسم در : حقیقی دیسیپلین و تحمیلی دیسیپلین . حقیقی دیسیپلین یاراتماق هر ئولکه ده میسر اولا بیلمز . زیرا بئله بیر دیسیپلین یاراتماق‌ایچون گرك سرباز ایناسین که ، او سرباز اولماق ایله ئوز خلقینین حقوقینی و وطنینی مدافعه‌ایده‌جك. بئله بیرحالدا نظامی اولان بیرکس ئوز حیاتنی و سعادتینی الدن ویرمك‌وئوز گه‌لره قول اولماماق ایچون الینه سلاح آلیب وطنینی مدافعه ایده‌جکدر:

رضاخان واونون تورتو کینتسینین تشکیل ویردیگی قوشوندا بئله بیر دیسیپلین‌اولا بیلمزدی. زیرا دیمکله یوق بلکه عمل ایله سربازی ایناندیرماق لازمدر والا سربازی آلدا تماقلا اودیسیپلیندن صحیح بیرنتیجه الده اولا بیلمز . حقیقی دیسیپلین یاراتماق ایچون لازمدر عمل ایله خلقه نشان ویرمك که ، مملکتده هرکس ئوز حقوقینا مالکدر، اونلار داها استعمار اولونمایبر و مملکتین گلیری ایسه ملتین یاشایش‌وسائلینی فراهم ایتمك ایچون مصرف اولور

اما رضا خان دوریندەبئله بیرحقیقت یوخ ایدی. گیچمیش حکومت‌خلقین قارنیسینا قالدیغی ایچون قوشوندا قویدوغی دیسیپلینده تحمیلی ایدی.

اونا گوره ده خلقین نه دن ئوتری گولله قاباغینا گیتمه سی و نه ئی مدافعه ایتمه سی معلوم دگل ایدی بئله بیرحالدا حقیقی دیسیپلین گوزله‌مك اولمازدی ، بو سببه گوره ده ارتجاع عامللری سربازلاری و جوان افسرلری کور کورانه اطاعت ایتمگه واداز ایدیب و سیاسته دخالت ایتمه‌مك دستوری ایله اونلاری اجتماعاتدان اوزاقلاشدیریردیلار . بئله بیر دیسیپلینه صاحب اولان قوشونین افرادینین اوره‌گلن ایناماملاری اولمادیغینا گوره بیر بویوك یئل اسن کیمی داغلیب آرادان گیدر .

بیزیم ملی حکومتیمیز خلق حکومتی اولدیغی ایچون خلقین قایغوسینا قالیر اونا گوره ده آذربایجان خلقی مخصوصا جوانلاریمیز بویوك روح بوکسکلیگینه مالك اولدیقلاری ایچون ملی قوشونومیزدا دا حقیقی دیسیپلین یاراتماغی طبیعی و حتمی در .

یاشاسین ئولکه‌میزی مدافعه ایدن خلق قوشونلاری !..

آبونه چیلریمزه!

اگر روزنامه‌لریز وقتینده چاتماسا اداره‌میزین دفترینه خبر ویرین .

فتحی خشگنابی

کند لیلرین حیاتیندان

زینب !

۳

اوندان صونرا ئوزونده مطالعه ایتمگه بویوك هوس حس ایدیردی، فلسفی و اجتماعی کتابلاری اوخویوردی ، اما هیچوقتینده ایندیکی محیطه اویغون اولان بیر کتاب تاپا بیلمیردی .

او ، صونرا تولستوبون « قیامت » آدلی کتابین و نچه جزوه اونون مشهور فلسفی کتابی « دیریلیك یولو » کتابیندان اوخوموشدی . اونون فکرلرینده بویوك بیر ده‌گیشیکلیك عمله گلمیشدی ، اما بو ده‌گیشیکلیك تکمیل لشمگه امکان تاپا بیلمیردی .

نهایت او ، تحصیلینه ادامه ویره بیلمه‌ییب کندده ، اولاردی کندده ایسه مطالعه‌یه مشغول ایدی، ئوزی ایسه شعر و آیری اثرلر یازاردی .

احمدین پاك بر قلبی اولدیغی ایچون هامویه پاك نظر ایله باخیردی ، مخصوصا « دیریلیك یولو » کتابی اونون حیاتیندا بویوك بیر رل اوینامیشدی

بیز بو حکایه نی قورتاماقدان ئوتری احمدی ، یوخاریدا کی قرار ایله که تقریبا حقیقی بیر توصیف دی تعریف ایتمگه ، معترضه ده اولور – اولسون مجبور ایدیك -

ایندی گلك زینبین خیران خالا گیلده اوتورماغیندان دانیشاق . احمد ، بوگونلر چولدن قاییدیب ایوی گلیب اوتورادی ، خیران خالا اونون گلمگینن علتین سوروشاندا –

– باشیم ائله آغری‌بیرکی لاپ آز قالیرام ئولم – دییه تندیره سالالنیب کتاب اوخوماغا باشلاردی .

ایندی بیز « گل نسانین » دالینجا گیده‌ك ، گل نسا ، بیر دفعه اورایا گلسه بیر بویوك رپورتاژ دوزه لده جك در . بو « تنقید چی » فورا زینب ایله احمدین ناخوشلاماغینن بیر بیر لری ایله بیر رابطه اولما سینی تشخیص ویریب قاپی – قابی سوز دولاندیرا جاقدر .

الله ایله سین که باری زینبین بختیندەن بو یئره ده گیشین یولی بورایا دوشمه‌سین.

گل نسا قاپودان گیردی، تومانینی یوخاری چکیب :– وی بالام ! زینب سنده بورادا سان ؟ دیه تندیره سالالاندی.

خیران خالا – آی قز نه عجب بئله ، هارا دان یول آزیبسان ؟ دییه اوندان سئوال ایتدی .

گل نسا – اوکیشی گیدیب ده گیرمانا ، ائله ایوده تکجه اوتورماقدان ذیلل اولدوم ، دیدیم گوروم کندین آشاغی باشیندا نه وار .

اوندان صونرا صحبته قیزیشدیلار .

✡ ✡ ✡ ✡ ✡

زینب آخشاملار سه‌یینگی گوتوروب بلاخدان سو گتیرمگه گیدنده احمد ده اونون دالیسیجا گیده‌ردی ،

بوندان قاباخ زینب گونده بیر دفعه ایو لرینه سو گتیرردی ، اما ایندی یالان یئره اللی دفعه بیر دیلیمه بلاغا دؤنور ، احمد ده هر گون بلاغدا اوتوروب ایاغیندان باشلاییب توزینه کیمی ، گوزینه گیمی یالان یئره یوورور ، او قدر اورا دا اوتورورکه زینب گلیر بلاغا ،اورا دا ، بونلار بیر آز دانیشیب بیر بیر لرینه سوز آتیرلار :

– من سنی همیشه لیك سه ویرم ،

م . ع . قوسی

آذربایجانین ملی داستانلاری

۲

« ده ده قورقود»آدی هجرتین ٤ نجی قرنینده توپلانان بیر نیچه ملی حکایه و داستانلارین مجموعه سینه اطلاق اولونور .

بو کتاب که صاف وساده آذربایجان دیلینده یازیلیب خلقین آمال وآرزولرینی اولدیغی کیمی آچیق سوزلرله بیان ایدیر. بو اثر باشقا آذربایجان افسانه‌لری تك جوشغون احساسلاتلار و بویوك قهرمانلیقلارلا دولودر . بعضی خیالی و شاعرانه فکرلر بو داستانلاری داهادا گوزه للشدیریب،اونون آذربایجان فولکلور و ادبیات تاریخینده اوینادیغی رولی محکملندیریر.

افسانه‌لرده اولان قهرمانلار، شجاعت و پهلوانلیق صفتیله توصیف اولوناراق بونلار هیچ بیر مانع دن قورخماییب دشمنلرینی آرادان قالدیرلار، بونلارین حیاتی یایلاقدان قشلاقا کوچن ایللر کیمی ادامه تاپیر.

داستانلاردا اولان قادینلار ناموسلارینا نهایت درجه مراقلی درلار بونلاردا کیشی‌لر کیمی اللرینه قلینج قالخان آلیب، آتلارا منیب ، اوخ آتیب ، ئوز بابالرینین یوردینی اوزگه‌لرین حمله‌سیندن حفظ ایدیرلر.

(ده ده قورقود) ین او اصل نسخه‌سی که، آوروپا مستشرقلرینین مطالعه‌سینه گچیب اونون باره‌سینده تحقیقات آپاریلیبدر برلینده سلطنت کتابخانه‌سینده محفوظدر. ۱۹ نجی قرنینده بو کتابدان استنساخ اولان ایکنجی نسخه ده برلینین عمومی کتابخانه سینده در مستشرقلردن بیرینجی دفعه اولاراق « دیتس» ده ده قورقوردا اولان « تپه گوز » حکایه سین آلمانجایا چویریبدر صونرا ۱۸۵۹ نجی ایلده پروفسور« نولدکه » کتابین هامسینی قوییه ایده‌رك اونون بیر قسمتی‌نی آلمان جایا ترجمه ایتمشدر نولدکه نین یازیلریندان مشهور روس عالمی « بارتولدا » استفاده ایدیبدر .

بارتولد اوز اله گتیر دیکی اطلاعاتی ده ده قورقودین بعضی داستانلارینی ترجمه سیله نشر ایدیبدر ،و لیکن اوز یازدیغینا گوره کتابین چوقلی عبارتاری اونا مجهول قالیبدر .

کتابین اصلی ۱۹۱۵ نجی ایلده کلیسلی معلم رفعت توسطیله استانبولدا طبع اولونموش بونیله بیله که ده ده قورقود ۱۹ نجی عصردن بو طرفه عالملرین توجهینی اوزینه جلب ایتمیش اما ایندی یه قدر اونون باره سینده دقیق و گنیش مطالعات عمله گلمه‌ییبدر حتی کتابین متنی ده بو اواخره قدر دوزگون اوخونوب وچاپ اولونمامیشدر .

نولدکه و بارتولد او کتابدان نقل ایتدیکلری قسمتارده اوخویا بیلمه دیکلری کلمه‌لرین یرلرینی بالنیز بوش قویدیقلاری حالدا معلم رفعت داها دا تند گیده‌رك آنلاشیلماسی بیله آسان عادی کلمه‌لرین ئونونده یازیر که « بو کلمه آنلاشیلمادی » .

بوسوزلرین بوتونی صرف اشتباه و بهانه‌در بونا گوره که (ده‌ده قورقود) کتابی آذربایجان خلقنین دیلینده یازیلیب اونی بیر کهنه آذری اثری بیلمك و اونون سوزلرینده آذربایجان دیلینده آختارماق لازمدر.

کتاب اصل آذربایجان دیلینده یازیلمیشدر ، اوندا چوقلی عبارتلر و کلمه‌لر تاپماق اولور که یالنیز آذربایجان دیلینده معنالیدر و باشقا دیللرده اونلار ایچون هیچ بیر معنی یوقدر.

ده‌ده قورقود حکایه‌لری

تاریخده ده‌ده قورقود آدلی بیر کیمسه تاپماق اولماز بو فکرده که بعضیلر (ده‌ده قورقودی) بوداستانلارین مؤلفی فرض ایدیرلر خط در کتابین مقدمه سیندن بیله آنلاشیلیر که ده‌ده قورقود اثرین بویوك قهرمانیدر بو آد بیر آغ ساچلی بیلیجی تجربه‌کار ، مقدس شخصیته اطلاق اولونور بو کیشی ، اسلامیتین ظهورینه یاخین بیر ایللرده ظهور ایتمیشدر .

چوق بیلیجی بیر انسانمیش، هر دیرسه اولارمیش ، غیبدن خبرویریرمیش وئوز قومنین بوتون مشکلنی حل ایدرمیش . خلقین هر نه ایشی اولسایدی قورقود آتا ایله مصلحتله‌شمه‌ینجه باشلامازدیلار ، هرنه بویورسایدی قبول ایده‌ردیلر . ده‌ده قورقودا بیر چوق حکمتلی سوزلر و مثللار نسبت ویریلیر که زمانمزدا دا آذربایجان خلقی آراسیندا اشلیلیر نمونه ایچون اونلاردان بر نچه‌سی آشاغیدا نقل اولونور .

ازلدن یازیلماسا قول باشنا قضا گلمز ـ اجل وعده ویرمینجه کیمسه ئولمز ـ ئولن آدام دیریلمز ـ چیخان جان گری گلمز ـ طاب ایله‌ن نصیبیندن آرتیغینی یه بیلمز ـ تکبرلیك ایلینی کیمسه سومز ـ یاداوغلی ساقلاماقلا اوغول اولماز ـ قاراواشا دون گیدیرسن خانم اولماز ـ اسگی پامبوق‌دان بز اولماز ـ قاری دشمن دوست اولماز ـ کیشی مالی ئه‌قیمینجا آدی چیقماز ـ قیز آنادان گورمینجه اوکت آلماز ـ اوغول داخی نلسون بابا ئولوب مال قالمازسا ـ بابا مالیندان نه فائده باشدا دولت اولمازسا » .

ده‌ده قوردقود کیشنین مقابلینده خانم هی آدلی بیر عقل دنیا گورمش قادین‌ده تصویر ایدیلمشدر خانم‌هی یه‌ده درین معنالی سوزلر نسبت ور مثلر .

ده‌ده قورقود کتابی بیر مقدمه واون ایکی داستاندن توپلانمش بیر اثردر . مقدمه د. ده‌ده قورقودو خانم هی‌دن دانشیلیر که یوقاریده اونلارا اشاره ایدلدی .ایندی داستانلارین هرتك تکینده بز آز مفصل دانشماقی فایده‌لی گوریروز .

۱ـ درسه خان‌اوغلی بقاج خانین حکایه‌سی

بو داستانده بیر آتا ، بیر آنا اوغلولدان سوز آپاریلیر . داستان قهرمانی اولان بقاج خان آتا آنا سینن چوقلی آلقیشلرو نذرنیازلاری سایه‌سینده‌دنیایه گلمشدر ، داستانین مضمونی بوقراربله در .

دقت ! اعلان دقت !

سووه‌ت کتاب مغازه‌سینده نوروز بایرامی مناسبتیله تازا کتابلارین ساتیشنا باشلانمیشدر. چوخلو تازا کتابلار واردر.
مغازه ـ ستارخان خیاباننda
هشترودلرین ایوینده‌در .

اعلان

سرباز رشادتینی وسربازلیغین نه اولدیغینی گورمك وآنلاماق ایچون و بو مناسب موقعده بوندان استفاده ایتمك ایسته‌سه‌نیز چوق یاقیندا «میهن سینه ماسیندا » گوستریله‌جك اولان « مالا خوف گورگان» آدینداکی روسجا ناطق سووه‌ت فیلمینی تماشا ایتمکدن غفلت بویورمایین صونرا پشیمانلیق فائده ویرمز.

ش۱۰۹ ۲ـ۲ ایران ومیهن سینه‌مالاری مدیریتی طرفندن

نمره ۱۳۵۰۵ ۲۱ ـ ۱۲ ـ ۱۳۲۴

اعلان

غالبا گورونور اشخاص اوز معامله‌لرینی و مخصوصا اجاره نامه‌لری عادی سند ایله انجام ویریرلر بو تاریخدن اعتبارا قانون مطابقنجه بو قبیل معاملاته واجاره نامه‌لره ترتیب اثر ویریلمیه‌جکدر لازمدر سند رسمی دفترلرینه مراجعه ایتسینلر .

۲ ـ ۳ ش ۱۰۵ آذربایجان ثبت اسناد مدیر کلی ـ اعتماد

اعلان

تبریز شهرفرقه کمیته‌سینین ۳ نجی حوزه کمیته‌سی ۲۳ ر ۱۲ ر ۲۴ تاریخدن سویودلی کوچه‌ده مشهور حاجی اسماعیل دلال حیاطارینه انتقال تاپدی .

۳ نجی حوزه‌نین صدری ـ دکتر باقری

اعلان

بونونلا بتون خانملارا اطلاع ویریلیر که آذربایجان خانملار ـ کلوبی هر گون سحر ساعت ۸ دن ۱۲ یه قدر و ساعت ۳ دن آخشام ساعت ٦ یه قدر عضو قبول ایدیر .
آدرس پست کوچه‌سی
آذربایجان خانملار کلوبی

ـ وی بالام ! خیبریمیز اولسون دای !
ـ منیم پاك محبتلریمی قبول ایله !
ـ نه منه ، نه منه ؟
ـ من سنی هیچوقت اونوتمیا جاغام !
ـ آی سنی الله دای یاخشی ! ماغیل !..

بو جور سوز لر دانیشا ـ دانیشا هر ایکی سی عشق عوالمینده سیر ایدیر دیلر ، زینب احمدی سه‌ویردی ، اما بو عشقی توصیف ایتمك ایچون کند محیطینده یئرلی اولان اصطلا حطلاحلاردان غیری بیر سوز تاپا بیلمیردی . احمد ایسه زینبی سه‌ویردی و اونا بو آلوولی عشقین دوشون دیرمك ایسته ییردی .

ـ زینب ! منیم یوره‌گیم سنی گورنده چیر پینیر ، من سنه باخا بیلمیرم، سنی گورنده تیتره ییرم .

من الیمی یوره‌گیمین اوستونه قویاندا ، یوره‌گیمین سندن ئوتری چیرپینما سینا اشاره ایدیرم ، سنده الووی قوی یوره‌گووا ! .

ـ وی بالام ! دیملی ایشیمیز قورتولوبدی اله سنی گورجگین الیمیزی یوره‌گیمیزه قویاخ ؟ ! قادام او کول عاغلووا !

بونلار بولا خدا اولاندا ، آدام ـ مادام اولماسیدی ، سولاشاردیلار واونلارین بو جور عشق و صمیمیتله دولو گونلری بو قرار ایله گنچیردی .

بیر گون احمدین ایاغی زینبین سینگینه توخونوب سه یینك پارچا ـ پارچا اولدی . زینب ، آنا سینن قورخوسوندان آغلاماغا باشلادی . احمد ده‌گیجلله‌نیب بیلمه دی نه‌ایله سین ، لامارتنین و شاتوبریانین کتابلارینیدا بو جور موضوعلره راجع هیچ بیر زاد اوخومامیشدی .

آخر ده قورا ایولرینه قاچیب ئوز سه یینگ لرین اوغورلادی .

صاباحیسینا ، خیران خالا سه ینگین اوغرو سینی تاپماغاگوره ملا قربانعلی گیله‌گیتدی که آخوند یادعا یازسین ، یاداکه آفتابه دولاندیرسین بلکه اوغری تاپیلا ، آفتابه دولاندیرماق بو قرار ایلن در :

ملا ، خیران خالانین هر کمسه گمانی گیدیر سه ـ او آداملارین آدین کیچیك ـ کیچیك کاغذلارا یازار ، صونرا بیر دعا اوخور پوفلر آفتابه نین ایچینده‌کی سویا ، خیران خالا جوری بارماغی ایله افتابه نین دسته سیندن توتار ، آفتابه نین لولیگی هانسی آدین اوستینده دورسا ـ اوآدام اوغرو در .

آفتابه دولاندیریلدان صونرا آفتابه نین لولگی « گل نسا» نین آدینین اوستونده دوردی . ایندی ایشتك گتیر معرکه یوکله !

گل نسا کرملیگه چیخیب ـ اوی ! خیران ! من باخ سن دیبه‌نلردن دگیلم ها ! آغزیمی آچارام گوزومی یومارام، دیشیمین دیبیندن چیخانی بیر ـ بیر لاپ اوگوزووون ایچینه سابارام . دیبه خیران گیله طرف یونلدی .

خیران خالا چیخدی ایشیگه ، دای هیش زاد ! بونلارین آراسیندا ویرسیندیر قویدی ، بیر ـ بیر لرینه بهتان ، افترا قالمادی که دیدیلر ، زینب ایله احمدین مسئله سینه راجع ده گل نسا، بیر ، اوخون آتیب یابین گیزلتدی .

گل نسانین گونگی پارچا ـ پارچا اولدی ، گل‌نسا دا آجیغیندان خیران خالانین نه‌کی کرملیگی ، تندیر دوواغی وار ایدی هاموسین تیکه ـ تیکه ایله دی .

دنیا وضعیتینی آیدینلاشدیران مهم بیر مصاحبه

اول صفحه‌دن بقیه

منافع و لیاقتنی؟ ایله مدافعه ایتمگی باجاریرلار که، بونی اونلاردان قاباقکیلار بو جور باجارمادیلار . معاصر لهستان رهبرلرنین ئوز ئولکه‌لرینده هر هانکی خارجی دولت نماینده‌لرنین «حکمرانلقنا» یول ویره بیله جکلرینی ادعا ایتمک ایچون جناب چرچلین نه کیمی اساسی واردر؟ جناب چرچیلین بورادا «روسلاره افترا دیمه‌سی اوناگوره دگلمی که، او، بونینلا لهستان ایله سووت اتفاقی آراسنداکی مناسبتلره نفاق تخمی سپمک نیتنده‌در؟..

لهستانن ئوز سیاستنده سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقیله دوستلق و اتفاق طرفه دونوش ایتدیگندن جناب چرچیل نا راضیدر . بیر وقت وار ایدی که، لستان ایله سووت سوسیالیست جمهوریتلری اتفاقی آراسنداکی متقابل مناسبتلرده مناقشه و ضدیت عنصرلری داها اوستون ایدی بو وضعیت جناب چرچیل نوعلی دولت خادملرینه بو ضدیتلردن استفاده ایتمگه روسلاردان مدافعه بهانه‌سیله لهستانی ئوز اللرینه آلماغا، روسیه نی، اونینلا لهستان آراسندا باش ویره بیله‌جک محاربه واهمه سیله قورخوتماغا و ئوزی ایچون منصف موقعی ساخلاماغا امکان ویریردی . لاکن بو زمانلار ئوتوب کچمشدر . زیرا، لهستان ایله روسیه آراسنداکی دشمنچیلیک ئوز یرینی اونلار آراسنداکی دوستلغا ویرمشدر . لهستان ایسه، معاصر دیموقراتیک لهستان ایسه، آرتیق خارجیلرن الینده اویونجاق بیر قیلینج اولماق ایسته‌میر . منه ایله گلیر که، محض بو وضعیت جناب چرچیلی عصبیلشدیریر و اونی لهستان علیهنه کوبود، ادبسز چیخیشلارا سوق ایدیر . بو طرات دگل: اونا ئوزگه حسابنا اویناماغا امکان ویرمیرلر ...

کچمشده آلمانلار طرفندن غصب ایدیلمش لهستان توپراقلاری حسابنا لهستانن غرب سرحدلرنین گنیشلندیریلمه سیله علاقه‌دار اولاراق جناب چرچلین سووت اتفاقنا ایتدیگی هجوملارا گلدیکده ایسه منه ایله گلیر که، او، آچیق - آیدین اولاراق قارت باسیر . معلوم اولدیغی کیمی لهستانن غرب سرحدلری حقنده‌کی قرار اوچ بویوک دولتین برلین قونفرانسندا لستانین طلبلری اساسنده قبول ایدیلمشدر . سووت اتفاقی دفعه‌لرله بیلدیرمیشدر که، او، لهستانین طلبلرینی دوغری و عدالتلی حساب ایدیر . تماميله محتملدر که، جناب چرچیل بو قرارداد راضی دگلدر .

لاکن نه ایچون جناب چرچیل بو مسئله‌ده روسلارین موقعی علیهنه اوخ یاغدیرماغا خسیسلیک ایتمیه‌رک بو قرارین برلین قونفرانسندا یکدیللیکله قبول ایدیلدیگی و قرار لهنه نه اینکه روسلارین، همچنین انگلیس و آمریقانلارین رای ویردیکلری حقیقتنی ئوز اوخوجولاریندان گیزله‌دیر آداملارین فکرینی آزدیرمق جناب چرچیله نه ایچون لازم اولمشدر؟

جناب چرچیل داها سونرا ادعا ایدیر که، «آوروپانین بوتون بو شرق دولتلرینده وقتیله اولدیقجا ضعیف اولان قوممونیست فرقه‌لری، اونلارین سایینی خیلی درجه‌ده ئوتوب گچمش فوق العاده قوه اولمشلار، و هر یرده توتالیتار نظارت قورماغا جهد ایدیرلر، دیمک اولارکه، بوتون بو ئولکه‌لرده پولیس حکومتی اوستونلیک قازانماقدادر و ایندییه‌قدر چه‌خوسلوواکیا مستثنا اولماق اوزره همین ئولکه‌لرده هیچ بیر حقیقی دیموقراتیا موجود دگلدر .

معلوم اولدیغی کیمی، انگلتره دولتنی ایندی بیرفرقه لەیبوریستلر فرقه سی اداره ایدیر هم ده مخالف فرقه لر انگلتره حکومتنده اشتراک ایتمک حقوقندن محرومدرلار . جناب چرچیله گوره بو حقیقی دیموقراتیزمدر. لهستاندا رومانیادا، یوغوسلاویادا، بولغارستاندا، مجارستاندا، بیرنیچه فرقه اتفاقی دورتدن آلتییا قدر فرقه اداره ایدیر، هم ده مخالفت، آز چوخ الییر ایشله‌بیرسه اونین حکومتده اشتراک حقوقی تامین ایدیلمیشدر. جناب چرچیله گوره بو توتالیتاریزمدر، استبداددر، پولیسچیلیکدر. نه ایچون، نەیه اساسا بونا جناب چرچیلدن جواب گوزله‌مه‌یین. جناب چرچیل توتالیتاریزم، استبداد، پولیسچیلیک حقنده‌کی ئوز های کویلی نطقلریله ئوزینی نه جور گاوونج بیر وضعیته قویدیغنی باشا دوشمور .

جناب چرچیللین کونلوندن کچیر که لهستانی سوسنقوفسکی وآندەرس، یوغوسلاویانی - میخایلوویچ - و پاوەلیچ رومانیانی - قنیاز شتربه‌ی ورادسقو، مجارستانی وآوستریانی هابسبورغ خانه دانیندان هر هانکی بیرقرال اداره ایده ایدیلر و سائره . جناب چیرچیل بیزی اینان دیرماق ایسته بیرکه فاشیست زیرزمینه مخصوص بو جنابلار «حقیقی دیموقراتیزمی» تامین ایده بیله‌رلر جناب چرچیللین «دیموقراتیزمی بئه‌دە در.

جناب چرچیل قوممونیست فرقه‌سی نفوذنین شرقی آوروپادا آرتدیغی حقنده دانیشارکن حقیقته‌بیر آز یاخینلاشیر. بونینلا بئه قید ایتمک‌لازمدرکه. او تماميله‌دقیق دگلدر قوممونیست فرقه‌سنین نفوذی نه‌اینکه شرقی آوروپادا ،عین زماندا اولار فاشیزمین آقالق ایتدیگی دیمک اولارکه‌بوتون آوروپا ئولکه‌لرینده (ایتالیا آلمانیا . مجارستان ، بولغارستان رومانیا، فینلاندیادا) یاخود آلمان، ایتالیان ویا مجارستان اشغالی اولان یرلرده (فرانسه بەلچیقا ، هوللاندیا . نوروەج ، دانیمارقا ، لهستان ، چه خوسلوواکیه .یوسلاویا یونانستان سووت اتفاقی وسائره‌ده آرتمشدر .

قوممونیستلرین نفوذنین آرتماسنی تصادفی حساب ایتمک اولماز . بوتماميله قانونا اویغون بیر حادثه‌در . قوممونیستلرین نفوذلاری اوناگوره آرتمشدرکه . فاشیزمین اوروپاداکی حاکمیتنین آغیر ایللرینده قوممونیستلر فاشیزم رژیمی علیهنه خالقلارین آزادلغی اوغروندا اعتبارلی، جسور، فداکار مبارز اولدیلار . جناب چرچیل ئوز نطقلرینده بعضا «کیچیک ایولرین ساده آداملارینی» خاطرلاییر . آقا سابغی الینی اونلارین گوره‌گنه وورارق ئوزینی اونلارین‌دوستی کیمی گوستریر . لاکن بوآداملار سرنجی باخیشداگورونه بیله‌جگی کیمی او قدرده ساده دگلدرلر . اونلارین ، «بوساده آداملارین» ئوز نقطه نظرلری . ئوز سیاستلری واردر و اونلار ئوزلرینی قورەغی باجاریرلار . همین اونلار، میلیونلارلا بو «ساده آداملار» انگلتره‌ده جناب چرچیل و اونین فرقه‌سی علیهنه اولاراق ئوز سسلرینی لەیبوریستلره ویردیلر . همین اونلار ، میلیونلارلا بو «ساده آداملار» اوروپادا مرتجعلری ، فاشیزم‌ایله امکداشلق طرفداری اولانلاری تجرید ایتدیلر و سول دیموقراتیک فرقه‌لری ترجیح ایتدیلر. همین اونلار ، میلیونلارلا بو ، ساده آداملار ، قوممونیستلری مبارز آلوولاریندا وفاشیزمین سناقدان کچیره‌رک قراره گلدیلرکه، قوممونیستلر خالقن اعتمادینه تماميله لایقدرلر . آوروپادا قوممونیستلرین نفوذی آرتمشدر . تاریخی انکشافین قانونی بئه‌در .

البته حادثه‌لرین بئه انکشافی جناب چرچیلین خوشنا گلمیر و اوقوته مراجعت ایدرک هارای سالیر . لاکن بیرنجی دنیا محاربه‌سندن سونرا روسیه‌ده سووت رژیمینین میدانه گلمه‌سی‌ده اونین خوشنا گیتمیردی . او همچنین او زماندا هارای سالیر و تاریخین تکرینی گری دوندرمگی ئوزینه مقصد ایدەرک روسیه علیهنه «۱۴ دولتین» حربی یورویشنی تشکیل ایتمشدی . لاکن تاریخ چرچیلین مسلح مداخله‌سندن داها گوجلی چیخدی وجناب چرچیلین دون کیخوت خصلتنی بونتیجه‌یه گتیریب چیخارتدی که ، او زمان او ، تام مغلوبیته دچار اولدی من‌بیلیرم جناب چرچیل و اونین دوستلاری ایکنجی دنیا محاربه‌سندن سونرا «شرقی اوروپه» علیهنه یئنی حربی یورویش تشکیل ایتمگه موفق‌اولا بیله جکلرمی . لاکن اونلار بونا موفق اولسالار . بو ایسه محتملدر ، زیرا میلیونلارلا «ساده آداملار» صلح ایشینین کشیگنده دورماقدادرلا اوزمان اینانملا دیمک اولار که . اونلار کچمشده ۲۶ ایل بوندان قاباقدا دوگولدیکلری کیمی ینه‌ده اوجور دوگوله‌جکلر .

آذربایجان مطبعه‌سی

مملکت خبرلری

خامنه ده

۲۴ ر ۱۲ ر ۲۴ تاریخینده مخبریمزین یازدیغی خبره گوره خامنه‌ده (۶۰) ساعت متمادیاً یاغیش یاغیب خامنه‌ده و اطرافیندا (۲۰۰)ه یاخین بنا خراب اولوب و (۳۰۰)دن آرتیق دیوار ییخیلیب‌در .

مواضع‌خان و نهندده

بوتون مواضع‌خان ونهند اهالیسی جوانلار تشکیلاتی طرفیندن اداره‌میزه گونده‌ریلن ایکی دانه قطعنامه‌ده دییلیر که : ملی وظیفه‌یه چاغیریش بوتون مواضع خان محالی اهالیسی و جوانلاری آراسیندا بویوک بیر سەوینج اویاندیرمشدر. بیز ملی حکومتمزین هر چاغیریشینا باشیلا ـ جانیلا حاضر اولدیغمیزی و دوغما یوردیمیز آذربایجانی وآزادلیغمیزی حفظ ایتمک یولوندا ، عهده میزه دوشن آغیر و شرفلی وظیفه‌نی حس ایتدیگیمیزدن جوانلی ، قوجالی‌سون نفسیمیزه قدر افتخارلا چالیشاچاغیمیزا سوز ویریریک .

حربی مکتبین آچیلماسی

جمعه گونی اسفند آیینن ۲۴ نده آذربایجان حربی مکتبی رسمی اولاراق آچیلمیشدر . بئله‌لیکله خلق قوشونلارینا لازم اولان کادر بو مکتبده تربیه اولونا جاقدر .

گل وطنداشیم

ای ایگیت آصلانیم ای قهرمانیم
بت وطن دادینا ، ائللر دادینا
سنی خاطرلاییر آذر مکانیم
گل جوانشیر کیمی سن امدادینا
قویما یوردون گوره یاد تاپداغینی
دور قوپلان سال یشره جین بایراغنی
§§§
قوجامان داغ کیمی توت آلتینی سن
مرد کوراوغلو کیمی شمشکلره توش
سنه ارث اولمش ایگیدلیک دده‌دن
اله آل مصری قلنج سنده وورش
چات خاینلار اویا قوروموش چولینه
دونده‌ر اول چولاری بیرقان گولینه
§§§
ای وطنداش ! اولو هر بیر بامز
بو آزاد ئولکه میزین قربانیدر
قلعه تک سنگر یمیش هر اوبامز
هر بیته‌ن لاله بیر اصلان قانیدر
ایدیب اوز قانینی توکمکده قبول
ایسته‌میدرا و لا یگما نیه قول
§§§
بویادیب آلقانیمز بیر آغ ایپک
الده بایراغدر ایسه قلبه دیلەک
اونا دگدیکجه بوران شاختا کولك
داها شن دالغالانیب هی اسه جک
گل چالش آزاد اولا توربا غیمز
اولسین آزاد اوبا ، ائل ، بایراغیمز
§§§
فرخ ایل اولده اکیمدر بیزه باغ
قهرمانلارلا ایگیت ستارخان
ایندی بار ویرمه‌ده‌در اینجه بوداغ
دەگیشن ایلك بهارا فصل خزان
گل سعادتله گیدەك خدمته بیز
سولماسین غنچه ایکن گللر یمز
عباس صابری